

2026-09-09

RUN/424/2026

Maria Kumpula
Samhällsutveckling
Tfn: 063146626
E-post: maria.kumpula@regionjh.se

European Commission
Reference: HT.100469

Förslag till yttrande gällande Europeiska kommissionens förslag till ändring av riktlinjerna för statligt regionalstöd inför perioden 2028–2034

Region Jämtland Härjedalen välkomnar möjligheten att lämna synpunkter på Europeiska kommissionens förslag till ändring av riktlinjerna för statligt regionalstöd, *Regional Aid Guidelines* (RAG), inför perioden 2028–2034.

Region Jämtland Härjedalen har det regionala utvecklingsansvaret i Jämtlands län. Länet präglas av mycket låg befolkningstäthet, långa avstånd, små och geografiskt utspridda marknader samt betydande demografiska och kompetensrelaterade utmaningar. Regionalt statligt stöd är därför ett viktigt verktyg för att möjliggöra investeringar, stärka företagens konkurrenskraft och bidra till en långsiktigt hållbar regional utveckling.

Regionen är övergripande positiv till kommissionens förslag och vill särskilt framföra följande synpunkter.

Sammanfattande synpunkter

Region Jämtland Härjedalen är övergripande positiv till kommissionens förslag och välkomnar särskilt att Jämtlands län även fortsättningsvis föreslås omfattas av ett på förhand fastställt c-område samt att de högre maximala stödnivåerna för glest befolkade områden bibehålls.

Region Jämtland Härjedalen anser särskilt att:

- mycket låg befolkningstäthet bör, i linje med dess långvariga erkännande i EU:s territoriella politik och artikel 174 i EUF-fördraget, även fortsättningsvis erkännas som en permanent territoriell nackdel och få ett tydligt genomslag i regionalstödsregelverket,
- kommissionen i den slutliga utformningen av RAG ska säkerställa att borttagandet av kategorin "*very sparsely populated areas*" inte medför någon försämring av rättsliga möjligheter, stödnivåer eller möjligheter till investerings- och driftstöd för områden med mycket låg befolkningstäthet,
- demografisk sårbarhet bör förstås bredare än enbart utifrån total befolkningsminskning, och bredare demografiska och territoriella förutsättningar bör också beaktas vid tillämpningen av kriterierna för regionalstöd.

För Region Jämtland Härjedalen är det centralt att regionalstödsregelverket även under perioden 2028–2034 ger långsiktiga och förutsägbara förutsättningar för investeringar och företagsutveckling i Europas nordliga och mycket glest befolkade regioner.

Fortsatt status som fördefinierat c-område

Region Jämtland Härjedalen välkomnar att de grundläggande kriterierna för glest befolkade områden behålls och att Jämtlands län även fortsättningsvis föreslås omfattas av ett på förhand fastställt c-område på grund av låg befolkningstäthet.

Mycket låg befolkningstäthet är en permanent strukturell förutsättning som påverkar företagens möjligheter att investera och utvecklas. Långa avstånd till marknader och samhällsfunktioner, begränsade lokala marknader och utmaningar när det gäller tillgång till arbetskraft och kompetens innebär kostnadsnackdelar som inte är tillfälliga eller konjunkturella.

Regionen välkomnar därför även att de högre maximala stödnivåerna för glest befolkade c-områden i huvudsak bibehålls.

Låg befolkningstäthet har fortsatt genomslag i regelverket

Region Jämtland Härjedalen noterar att kommissionen föreslår att den särskilda kategorin "very sparsely populated areas" tas bort ur riktlinjerna. I nuvarande riktlinjer utgör mycket glest befolkade områden en särskilt definierad kategori, som bland annat förekommer i bestämmelserna om driftstöd för att förebygga eller minska avfolkning och om regionalstödskartornas utformning.

Förslaget innebär att definitionen och hänvisningarna till denna kategori tas bort och att någon separat kategori för mycket glest befolkade områden inte längre kommer att finnas. Dessa områden hanteras i stället inom reglerna för "sparsely populated areas". De grundläggande kriterierna för glest befolkade områden kvarstår: färre än 8 invånare per kvadratkilometer på NUTS 2-nivå eller färre än 12,5 invånare per kvadratkilometer på NUTS 3-nivå. Kommissionen motiverar förändringen med att förenlighetsvillkoren för de båda kategorierna inte skiljer sig åt och att mycket glest befolkade områden redan i princip ingår i kategorin glest befolkade områden.

Regionen har förståelse för ambitionen att förenkla regelverket. Region Jämtland Härjedalen anser samtidigt att kommissionen i den slutliga utformningen av RAG bör säkerställa att förändringen inte innebär någon försämring av de rättsliga möjligheterna, stödnivåerna eller möjligheterna till investerings- och driftstöd för områden med mycket låg befolkningstäthet. De praktiska och rättsliga konsekvenserna av förändringen bör också tydliggöras.

Detta är särskilt viktigt mot bakgrund av att mycket låg befolkningstäthet sedan Sveriges och Finlands anslutning till EU har haft en särskild ställning i EU territoriella politik. Protokoll 6 till 1994 års anslutningsakt innehöll särskilda bestämmelser för stöd till de mest glesbefolkade regionerna i Finland och Sverige. Detta territoriella perspektiv återspeglas även i artikel 174 i EUF-fördraget, där de nordligaste regionerna med mycket låg befolkningstäthet särskilt anges bland de regioner med allvarliga och permanenta naturbetingade eller demografiska nackdelar som ska ägnas särskild uppmärksamhet.

Mot denna bakgrund anser Region Jämtland Härjedalen att borttagandet av den särskilda kategorin "very sparsely populated areas" inte bör innebära att betydelsen av mycket låg befolkningstäthet försvagas i regionalstödsregelverket. Mycket låg befolkningstäthet bör även fortsättningsvis erkännas som en permanent territoriell nackdel och få ett tydligt genomslag i regelverket, oavsett vilken terminologi som används.

Demografisk sårbarhet

Region Jämtland Härjedalen välkomnar att riktlinjerna även fortsättningsvis tar hänsyn till regioner med betydande befolkningsminskning och att de statistiska referensperioderna uppdateras.

Regionen vill samtidigt framhålla att demografisk sårbarhet inte enbart kan bedömas utifrån förändringen av den totala befolkningen.

I mycket glest befolkade regioner kan en åldrande befolkning, minskande befolkning i arbetsför ålder, kompetensförsörjningsutmaningar och stora inomregionala skillnader innebära betydande och långvariga strukturella nackdelar även när den totala befolkningsutvecklingen är relativt stabil.

Regionen anser därför att demografisk sårbarhet bör förstås bredare i regionalstödsregelverket och att även sådana demografiska och territoriella förutsättningar bör beaktas vid tillämpningen av kriterierna för regionalstöd.